

ОСНОВНИ МОМЕНТИ

ОТ

**Изявления №34 - 2005 г. на ISAAA
Глобално състояние на
комерсиализираните
биотехнологични/генно модифицирани
посеви: 2005 г.**

ОТ

**Клайв Джеймс, Председател на Борда да
директорите на ISAAA***

Международна служба за придобиване
агробиотехнологични приложения

Изявлението, десето в годишните серии, е публикувано на 11 януари 2006 г. Изявление №34 на ISAAA дава характеристика на глобалното състояние през 2005 г. на комерсиализираните генно модифицирани посеви, сега често наричани биотехнологични посеви, така както се назовават и в това Изявление. Фокусът върху развиващите се страни е в съответствие с мисията на ISAAA да съдейства на развиващите се страни в оценката на потенциала на биотехнологичните посеви. Главната цел е представянето на утвърдени данни, които да улеснят една базирана на знанието дискусия относно съвременните световни тенденции при биотехнологичните посеви.

- През 2005 г. се отбелязва десетата годишнина от комерсиализацията на генетично модифицираните (genetically modified - GM), сега по-често наричани биотехнологични посеви, така както се назовават и в тези Основни точки.
- През 2005 г. глобалната площ с биотехнологични посеви продължи да се увеличава, като милиардният акър, еквивалентен на 400 милионния хектар биотехнологични посеви беше засят от едон от 8,5 милиона фермери в една от 21 страни. Тази безпрецедентно висока степен на използване отразява упованието и доверието на милиони фермери в посевните биотехнологии.
- През последното десетилетие фермерите постоянно увеличават засаждането на биотехнологични посеви с двуцифрени стойности на показателите през всяка една година, откакто биотехнологичните посеви бяха за първи път комерсиализирани през 1996 г. Забележително е, че площите засадени с биотехнологични посеви в световен мащаб са се увеличили повече от 50 пъти през първото десетилетие на комерсиализация.
- Глобалната площ на одобрени биотехнологични посеви през 2005 г. е 90 милиона хектара, което е еквивалентно на 222 милиона акра, и е увеличение спрямо 81 милиона хектара или 200 милиона акра през 2004 г. Увеличението е 9 милиона хектара или 22 милиона акра, което е еквивалентно на годишен растеж от 11 % през 2005 г.

- През 2005 г. се наблюдава историческо събитие, когато вече 21 страни отглеждат биотехнологични посеви, значително увеличение спрямо 17 страни през 2004 г. Трябва да се отбележи, че от четирите нови страни, които през 2005 г. отглеждат биотехнологични посеви в сравнение с 2004 г., три са членки на Европейския съюз, Португалия, Франция и Чешката република, а четвъртата е Иран. Португалия и Франция възобновиха засаждането на биотехнологична царевица през 2005 г. след прекъсване съответно от 5 и 4 г., докато Чешката република засади биотехнологична царевица за първи път през 2005 г. По този начин страните от ЕС, които в момента комерсиализират скромни площи биотехнологична царевица стават общо пет: Испания, Германия, Португалия, Франция и Чешката република. През 2005 г. 21 страни отглеждащи биотехнологични посеви включват 11 развиващи се държави и 10 индустриални държави. По заемана площ в хектари това са: САЩ, Аржентина, Бразилия, Канада, Китай, Парагвай, Индия, Южна Африка, Уругвай, Австралия, Мексико, Румъния, Филипините, Испания, Колумбия, Иран, Хондурас, Португалия, Германия, Франция и Чешката република.
- През 2005 г. биотехнологичен ориз се отглежда с търговска цел за първи път в Иран върху приблизително 4 000 хектара от няколко стотин фермери. Иран и Китай са най-напредналите държави в комерсиализацията на биотехнологичен ориз, който е най-важният хранителен посев в света, отглеждан от 250 милиона фермери и е основна храна за 1,3 милиарда от най-бедното население на земята, основно за задоволяване на собствените нужди. По този начин комерсиализацията на биотехнологичен ориз има огромно значение за облекчаване на бедността, глада и недохранването, не само за отглеждащите и консумиращите ориз страни в Азия, но също и за всички видове биотехнологични посеви и приемането им в световен мащаб. В Китай вече са проведени полеви изпитания на биотехнологичен ориз в предприизводствени опити и се очаква той да бъде одобрен в скоро време.
- През 2005 г. САЩ, следвани от Аржентина, Бразилия, Канада и Китай, продължиха да бъдат главните страни в световен мащаб усвояващи биотехнологични посеви, с 49,8 милиона хектара засадени в Съединените щати (55 % от световната биотехнологична площ). От тях приблизително 20 % са комбинирани продукти съдържащи 2 или 3 гена, като първият тройно генен продукт прави дебюта си през 2005 г. при царевицата в САЩ. Комбинираните продукти, които в момента се употребяват в САЩ, Канада, Австралия, Мексико и Южна Африка и са одобрени във Филипините, са важна и растяща бъдеща тенденция, и е по-подходящо да бъдат определени количествено като “отличителни хектари”, отколкото като хектари усвоени биотехнологични посеви. Площта “отличителни хектари” в Съединените щати през 2005 г. е 59,4 милиона хектара сравнени с 49,8 милиона хектара биотехнологични посеви, което е разлика от 19 %, а в световен мащаб съотношението е 100 милиона “отличителни хектара” спрямо 90 милиона хектара, което е разлика от 10 %.

- Най-голямото увеличение в която и да е страна през 2005 г. се наблюдава в Бразилия, временно оценявано на 4,4 милиона хектара (9,4 милиона хектара през 2005 г. сравнени с 5 милиона хектара през 2004 г.), следвана от САЩ (2,2 милиона хектара), Аржентина (0,9 милиона хектара) и Индия (0,8 милиона хектара). В Индия се наблюдава най-голямото пропорционално увеличение в последователни години, което е почти тройно, от 500 000 хектара през 2004 г. до 1,3 милиона хектара през 2005 г.
- Биотехнологичната соя продължава да бъде основният биотехнологичен посев през 2005 г., засадена на 54,4 милиона хектара (60 % от световната биотехнологична площ), следвана от царевичата (21,2 милиона хектара, 24 %), памука (9,8 милиона хектара, 11 %) и рапицата (4,6 милиона хектара, 5 % от глобалната засадена биотехнологична площ).
- През 2005 г. поносимостта към хербициди проявена при соята, царевичата, рапицата и памука продължава да бъде основната отличителна характеристика заемаща 71 % или 63,7 милиона хектара, следвана от биотехнологичната резистентност към насекоми върху 6,2 милиона хектара (18 %) и 10,1 милиона хектара (11 %) от комбинирани гени. Последните са най-бързо растящата отличителна група между 2004 г. и 2005 г., с растеж от 49 %, сравнен с 9 % за поносимостта към хербициди и 4 % за резистентността към насекоми.
- През 2005 г. биотехнологични посеви се отглеждат приблизително от 8,5 милиона фермери в 21 страни, което е увеличение спрямо 8,25 милиона фермери в 17 страни през 2004 г. Трябва да се отбележи, че 90 % от облагодетелстваните фермери са фермери от развиващите се страни без ресурси, чиито увеличени приходи от биотехнологичните посеви допринасят за облекчаване на бедността им. През 2005 г. приблизително 7,7 милиона бедни фермери задоволяващи собствените си нужди (увеличение спрямо 7,5 милиона през 2004 г.) се облагодетелстват от биотехнологични посеви - основно в Китай 6,4 милиона, 1 милион в Индия, хиляди в Южна Африка, включително основно жени фермери отглеждащи биотехнологичен памук, повече от 50 000 във Филипините, като останалите са в седемте развиващи се страни, които отглеждат биотехнологични посеви през 2005 г. Този първоначално скромнен принос на биотехнологичните посеви към Целта за развитие на хилядолетието за намаляване на бедността с 50 % до 2015 г., представлява важно развитие, което ще има огромен потенциал през второто десетилетие на комерсиализацията от 2006 г. до 2015 г.
- През периода от 1996 г. до 2005 г. съотношението на световната площ биотехнологични посеви отглеждани от развиващите се страни се е увеличавало всяка година. Повече от една трета от световната площ биотехнологични посеви през 2005 г., еквивалентна на 33,9 милиона хектара, се отглежда в развиващите се страни, където растежът между 2004 г. и 2005 г. е значително по-висок (6,3 милиона хектара или 23 % растеж) отколкото в индустриалните държави (2,7 милиона хектара или 5 % растеж). Увеличаващото се колективно влияние на петте основни развиващи се страни

(Китай, Индия, Аржентина, Бразилия и Южна Африка), представлява важна и продължаваща тенденция, която оказва влияние върху бъдещото усвояване и приемане на биотехнологичните посеви в световен мащаб.

- През първото десетилетие общата глобална площ на биотехнологичните посеви е 475 милиона хектара или 1,17 милиарда акра, което се равнява на почти половината от общата земна площ на САЩ или Китай или 20 пъти общата земна площ на Обединеното кралство. Продължаващото бързо усвояване на биотехнологични посеви е отражение на значителното и последователно подобрене в производителността, околната среда, икономиката и социалните облаги реализирани както от едри, така и от дребни фермери, потребители и общество както в индустриалните, така и в развиващите се страни.
- Има причина за внимателен оптимизъм, че голямото нарастване на биотехнологичните посеви наблюдавано през първото десетилетие на комерсиализацията, от 1996 г. до 2005 г., ще продължи и вероятно ще бъде надминато през второто десетилетие, от 2006 г. до 2015 г. Съблюдаването на добрите практики за земеделие на биотехнологични посеви ще остане много важно, така както е било и през първото десетилетие, а така също и отговорното управление трябва да продължава да бъде практикувано, особено в южните страни, в които основно ще се усвояват биотехнологичните посеви през идващото десетилетие.

(1 хектар = 2,47 акра)

* Информация за Международна служба за придобиване агрибиотехнологични приложения (ISAAA) и автора

Службата представлява нестопанска обществена организация, съвместно спонсорирана от обществения и частния сектор, която работи за облекчаване на бедността в развиващите се страни чрез улесняване споделянето на знания и трансфера на посевни биотехнологични приложения, за да се увеличи посевната производственост и да се генерират приходи, основно за фермерите без ресурси и за създаването на по-безопасна околна среда и непрекъснато земеделско развитие. ISAAA представлява малка международна мрежа, със световен център във Филипините и центрове в Найроби, Кения и в университета Корнел в Итака, щ. Ню Йорк, САЩ. Клайв Джеймс, председател и основател на ISAAA, през последните 25 години е живял и работил в развиващите се страни в Азия, Латинска Америка и Африка, отдавайки усилията си на земеделски изследвания и разработки, като по-специално се е съсредоточил върху посевните биотехнологии и техния принос към световната хранителна безопасност и облекчаването на бедността, глада и недохранването.

Допълнителна информация за ISAAA може да бъде получена от нейната интернет страница на адрес <http://www.isaaa.org>. За поръчка на публикации, моля, свържете се с Центъра за Югоизточна Азия на ISAAA: e-mail publications@isaaa.org. За поръчки от индустриалните държави, Изявленията на ISAAA струват 50 щатски долара всяко, по куриер, но са безплатни за граждани на развиващите се страни.